

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/202/2018
Identifikačné číslo spisu:	2509214126
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:2509214126.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne V.j, trvalým pobytom v A., zastúpenej splnomocneným zástupcom Ing. Eduardom Šolkayom, trvalým pobytom v Bratislave, Haanova 41, proti žalovanému W., trvalým pobytom v S., právne zastúpenému Advokátskou kanceláriou PATENT IURIST s.r.o., so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad 5, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 8C/282/2009, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 19. apríla 2017 sp. zn. 23Co/214/2016, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Trnave z 19. apríla 2017 sp. zn. 23Co/214/2016 v spojení s rozsudkom Okresného súdu v Piešťanoch z 17. decembra 2015 č.k. 8C/282/2009 - 303 a vec vracia Okresnému súde Piešťany na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Piešťany (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 17. decembra 2015 č.k. 8C/282/2009-303, zrušil podielové spoluvlastníctvo účastníkov konania k nehnuteľnostiam zapísaným na liste vlastníctva č. XXXX pre okres S., obec S., katastrálne územie S. ako parcely registra „Z. o výmere X XXX V.2 - orná pôda, parcela číslo XXXX o výmere XX XXX mX - orná pôda a podielové spoluvlastníctvo vyporiadal tak, že do výlučného vlastníctva žalobkyne prikázal novovytvorené parcely reg. „E. - orná pôda o výmere X XXX mX, parc. č. XXXX/XX. - trvalý trávny porast o výmere XXX mX, parc. č. XXXX/XX. - trvalý trávny porast o výmere X XXX V.X. . Do výlučného vlastníctva žalovaného prikázal novovytvorené parc. reg. „E. - orná pôda o výmere X XXX mX, parcela č. XXXX/XX - trvalý trávny porast o výmere XXX m2 a parcelu č. XXXX/XX - trvalý trávny porast o výmere X XXX mX, a to všetko podľa geometrického plánu č. XXX/XXXX. zo dňa XX. decembra XXXX na obnovenie pôvodných hraníc pozemkov parcela č. XXXX-XXXX. a rozdelenie spoluvlastníctva, vyhotoveného V. overeného správou katastra S. dňa 17. decembra 2009 po číslom XXX/XXXX, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť tohto rozsudku. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že z vykonaného dokazovania, vrátane záverov znalca, mal za to, že predmetné nehnuteľnosti sú reálne deliteľné, a to aj funkčne. Súd prvej inštancie mal znaleckým posudkom znalca Ing. Vojtecha Bindera ako aj geometrickým plánom V. na ktorý znalecký posudok odkazoval, preukázanú faktickú

možnosť del'by parcel, keď nič nebránilo ich rozdeleniu podľa výšky spoluvlastníckych podielov. Znaleckým posudkom mal ďalej súd preukázanú aj funkčnosť novovytvorených parcel, pretože sú prístupné z verejnej komunikácie, pričom žalovaný bude mať zabezpečený prístup cez ďalšie parcely reg. „Z, ktorých je aj v súčasnosti podielovým spoluvlastníkom a parcely je teda možné rozdeliť bez potreby zriaďovania vecného bremena v súvislosti s prístupom na ne. Pokiaľ išlo o žalovaným zmieňovanú investičnú činnosť resp. územný plán mesta S. súd prvej inštancie poukázal na to, že v tomto prípade ide o návrhy územného plánu, podľa ktorého by sa v budúcnosti malo stavať bez bližšieho určenia času výstavby, pričom územné plány sa v budúcnosti môžu viackrát meniť. Súd však pri svojom rozhodovaní vychádzal z okolností, ktoré tu boli v čase rozhodovania. Na základe znaleckého posudku Ing. Vojtecha Bindera v spojení s vyššie špecifikovaným geometrickým plánom, tak účastníci nadobudli podľa názoru súdu prvej inštancie do svojho výlučného vlastníctva pozemky v rovnakej hodnote, zohľadňujúc výšku ich spoluvlastníckeho podielu, bez potreby finančnej kompenzácie na ktorejkoľvek strane. Uvedený znalecký posudok súd prvej inštancie považoval za celistvý, presvedčivý a odborne odôvodnený, preto pri rozhodnutí z neho vychádzal a nehnuteľnosti rozdelil medzi účastníkov podľa geometrického plánu č. 027/2009 zo dňa 11. decembra 2009 vypracovaného Milanom Fančovičom, overeného Správou katastra B. dňa 17. decembra 2009. K žiadosti žalovaného o odročenie pojednávania za účelom doloženia vlastného geometrického plánu, súd prvej inštancie uviedol, že vníma jeho vyjadrenie ako účelové, v snahe oddialiť rozhodnutie vo veci, nakoľko doposiaľ mal na zaobstaranie geometrického plánu dostatok času. Súd prvej inštancie napriek žiadosti žalovaného o rozdelenie parcel podľa súdnoznaleckého posudku, poukazujúc na správanie žalovaného počas celého konania, keď neuviedol žiadne konkrétne argumenty, resp. konkrétne návrhy, ako žiada konkrétne nehnuteľnosti rozdeliť a opakovane iba nesúhlasil s riešením, ktoré navrhla žalobkyňa, prípadne so zisteniami znalca, na základe zisteného skutkového stavu, zrušil a vyporiadal podielové spoluvlastníctvo účastníkov reálnou del'bou. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 151 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) vyhradil na samostatné uznesenie. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 19. apríla 2017 sp. zn. 23Co/214/2016 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobkyni priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na ustanovenia § 142 ods. 1 a 2, § 136 Občianskeho zákonníka a § 79, § 97 ods. 1, § 98 a § 99 ods. 2 OSP. Vecne svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že sa stotožnil so závermi dokazovania súdu prvej inštancie, jeho rozhodnutie o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva účastníkov konania reálnou del'bou v spojení geometrickým plánom považoval za vecne správne. Taktiež poukázal vo svojom rozhodnutí na to, že pokiaľ žalovaný požadoval odročenie pojednávania za účelom doloženia nového geometrického plánu, čo namietal aj v odvolacom konaní, tak tento geometrický plán nepredložil ani počas odvolacieho konania. K námietke žalovaného týkajúcej sa investičnej činnosti resp. územného plánu mesta Hlohovec, odvolací súd zdôraznil, že pri rozhodovaní vychádza z okolností, ktoré sú tu v čase rozhodovania (teda v čase vyhlásenia rozsudku v zmysle vždy platného a účinného ustanovenia § 154 OSP) jedná sa o návrhy územného plánu bez bližšieho určenia času výstavby a územné plány môžu byť menené. Taktiež sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že v prípade výstavby na týchto pozemkoch, by muselo prebehnúť najskôr konanie o zmene charakteru tohto pozemku na stavebný pozemok, čo do rozhodnutia súdu žalovaný nepreukázal. Vzhľadom na vyššie uvedené, v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ zákona CSP argumentujúc tým, že rozhodnutím odvolacieho súdu bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces, pričom obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva podľa názoru dovolateľa je irelevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Jednou zo súčastí koncepcie spravodlivého súdneho konania je tiež princíp rovnosti zbraní, ktorý okrem iného vyžaduje, aby každý účastník mal primeranú možnosť predložiť svoje návrhy za podmienok, ktoré nie sú podstatne nevýhodnejšie než podmienky, za

ktorých touto možnosťou disponuje druhý účastník. Obsah základného práva na spravodlivý proces je zložito štruktúrovaný, čo podľa dovolateľa potvrdzuje aj samotná judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Patrí do neho viacero samostatných subjektívnych práv a princípov, ktoré sú buď konkrétne alebo v zásade abstraktné, ako napríklad riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, predvídateľnosť rozhodnutia, zákaz svojvoľného postupu súdu atď. Podľa názoru dovolateľa konaním odvolacieho súdu, ale aj súdom prvej inštancie došlo k porušeniu abstraktných práv a princípov, k porušeniu princípu rovnosti zbraní a vykonané dokazovanie a hodnotenie dôkazov bolo nepostačujúce vzhľadom na skutkový stav veci. Odôvodnenie týkajúce sa neprihliadnutia súdu prvej inštancie k znaleckému posudku Ing. Oldřicha Kacířa a odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu považoval za nepostačujúce, a taktiež za nespravodlivé vzhľadom na prístup na novovytvorené parcely, pričom dovolateľ považoval za pochybenie zásadným spôsobom, keď súd prvej inštancie rozdelil podielové spoluvlastníctvo na parcele č. 4675 bez toho, aby sa vyporiadala aj nehnuteľnosť na parcele č. XXXX, ktorá je v spoluvlastníctve s Z. a existuje dôvodná obava, že pri vyporiadaní parcely č. XXXX . nebude pre žalovaného zabezpečený priamy vstup na nehnuteľnosť. Svoje tvrdenia podporil poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 11/2007. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa k obsahu dovolania uviedla, že dovolanie považuje za neprípustné a zároveň nedôvodné a žiadala aby bolo odmietnuté, prípadne zamietnuté.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. Vychádzajúc z obsahu dovolania (§124 ods. 1 CSP) najvyšší súd ustálil, že podľa názoru dovolateľa, k zásahu do jeho práva na spravodlivý proces došlo postupom súdov nižších inštancií tým, že nevykonali ním navrhovaný dôkaz nový geometrický plán, v ktorom by bola zohľadnená možnosť budúcej výstavby rodinných domov v lokalite, v ktorej sú zahrnuté pozemkové nehnuteľnosti strán sporu a prístupová cesta na nehnuteľnosti.

7. Dovolateľ primárne vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ C.s.p. a to porušením práva na spravodlivý proces, ktorého podstatou je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie a rozhodnutie súdov v prejednávanej veci tak, aby konanie ako celok bolo nielen zákonné, ale aj spravodlivé.

8. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 C.s.p.), s to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29.4.1993, II. ÚS 410/06).

9. V súlade s touto judikatúrou ústavného súdu Najvyšší súd SR rozhodol vo veci 4Cdo 100/2018. V

tejto veci vyslovil, že procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo, z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania; ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím je nadbytočnosť dôkazu, t.j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť.

10. Aj v preskúmvanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu k zásahu do dovolateľovho práva na spravodlivý proces postupom súdov nižších inštancií tým, že nevykonali ním navrhovaný dôkaz - kontrolný geometrický plán. Dovolateľ v priebehu celého základného konania tvrdil, že na parc.č. XXXX je plánovaná výstavba rodinných domov, čo znalec Binder vo svojom posudku nebral do úvahy, keď navrhol nehnuteľnosti rozdeliť podľa geometrického planu vyhotoveného Milanom Fančovičom. Hoci v ďalšom znaleckom posudku Ing. Oldřich Kacíř na túto skutočnosť upozornil, súdy na to neprihliadli. V odvolacom konaní dovolateľ predložil štúdiá geometrického plánu s tromi možnými variantami (č.l. 345 - 354), odvolací súd s ani s touto skutočnosťou vôbec nevyporiadal. Bez povšimnutia zostala aj ďalšia námietka dovolateľa a to, že rozdelenie pozemkov je nespravodlivé aj z hľadiska priameho prístupu na novovytvorené parcely, vzniknuté po rozdelení.

11. Procesný postup súdov nižších inštancií, ktorým odmietli vykonať žalovaným navrhovaný dôkaz - vypracovanie nového geometrického plánu, mohlo mať vplyv na posúdenie skutkového stavu veci z hľadiska tvrdení dovolateľa. Nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej „ústavy“) (pozri III. ÚS 332/09). V takomto prípade by prichádzalo do úvahy aj vyslovenie porušenia základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa článku 47 ods. 3 ústavy, keďže nevykonanie stranou navrhovaného dôkazu by ho oproti druhej strane znevýhodňovalo. Bolo povinnosťou súdov vykonať potrebné dokazovanie na účely dôsledného posúdenia tvrdení žalovaného, týkajúcich sa využiteľnosti nehnuteľnosti so zohľadnením eventuálnej budúcej výstavby rodinných domov, a zabezpečenia priameho vstupu na nehnuteľnosť obom stranám sporu.

12. Dovolací súd na základe vyššie uvedených záverov napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie.

13. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.